

Avlsberetning 2022

Der skal gøres status over endnu et år, og hvor kan det glæde mig, at vi her til kåringen har ikke færre end 19 tilmeldte 3 års hingste til kåring. Det store fremmøde, tror jeg, er hjulpet godt på vej af vores fælles Hingsteopdræt, derfor skal der lyde en kæmpe tak til Søren Bull og Niels Holger Fisker, at I fortsat vil påtage jer den opgave at se efter hingsteplagene over hele græsningssæsonen, og skønt I gerne vil tage et år mere her i 2023

Antallet af bedækkede hopper er i 2022 på 78 mod 82 sidste år, selvfølgelig kan der komme lidt flere til, men tendensen er nedadgående og i år er 1/3 af hopperne bedækket af en hingst, han er dog efterfølgende kastreret. Antallet af brugte hingste var i 2022 15 stk mod 20 i 2021. Det er fortsat meget vigtig, at vi holder så mange hingste i gang for at undgå indavlen stiger for meget i vores population

$$Ne = \frac{4 * N_{hi} * N_{ho}}{N_{hi} + N_{ho}}$$

2019

$$Ne = \frac{4 * 26 * 122}{26 + 122} = 86$$

2021

$$Ne = \frac{4 * 19 * 77}{19 + 77} = 60$$

2022

$$Ne = \frac{4 * 15 * 78}{15 + 78} = 50$$

Dvs indavlsstigningen er lig 1% - kritisk grænse, vi skal simpelthen prøve at få brugt nogle flere hingste og bedækket nogle flere hopper ellers kan indkrydsning lige pludselig blive ret aktuell.

Faglig Råd

Indavl hos heste,
fra VFL hjemmesiden (Hanne Crolly)

<i>Effektiv populationsstørrelse</i>	<i>Ændring i indavlsgrad pr. generation</i>
20	2,50%
30	1,67%
40	1,25%
50	1,00%
75	0,67%
100	0,50%

Laura fra Carlsberg

Antallet af bedækninger er som sagt faldet lidt i år i forhold til sidste år. Ud af de i alt 78 bedækninger er kun 3% bedækket af den nye årgang 3 års hingste, som jo også kun bestod af et enkelt individ. Tager vi 4 års årgangen med også (29 bedækninger)- svarer det til 40% af de to sidste årgange, det må siges at være ok. Af de 5 hingste er de 3 kastreret, så det burde give plads til den nye årgang, som jo alt andet lige burde være interessante, da de jo er resultatet af den computermæssige parring jf EVA beregningerne.

Årstal	Antal bedækninger	Hvoraf 3 års hingste	% fordeling
1990	242	38	16
1999	228	20	10
2002	211	67	32
2003	221	93	42
2004	220	68	31
2005	234	60	26
2006	231	31	14
2007	245 (260)	64	25
2008	228	79	35
2009	219	51	23
2010	199	41	21
2011	198(205)	37	19
2012	151	34	22,5
2013	110	21	19
2014	92	30 (+16)	33
2015	117	31+ (2)	28
2016	97	21	22

2017	79	15	19
2018	78	22	28
2019	122	85	70
2020	102	20	20
2021	84	19	23
2022	78	2	3

Herefter skal vi så se på antal fødte føl, som jo fortæller os, hvor meget der er at avle videre med. I 2022 er der i alt født 49 føles evt side 214 i beretningen, hvilket giver en gennemsnitlig føl% på 67. Det passer nogenlunde med gennemsnittet af alle hesteracer og tager vi så den antagelse at 35% kommer til kåring, så vil årgang 2022 bidrage med 20 individer (18 føl udstillet på følskuer i 2022). Konklusionen er, at vi fortsat som tidligere nævnt skal arbejde på at få flere hopper bedækket, bruge en bred vifte af hingste og skifte dem ofte.

Af årgang 2019 51 fødte føl blev i alt 20 kåret hvilket giver en kåringsprocent på 40% som falder i god tråd med foregående år.

Årstal	Føl-procent	Antal føl	Heraf kårede	Kåringsprocent
1991	52	128	43	33
2000	50,6	121	49, som 3 eller 4 års	40
2002	50	110	48	43,6
2003	46,2	102	34	33
2004	53,3	120	11+38=49	40,8
2005	47,5	115	14+29=43	37,4
2006	53,5	123	7+32=39	31,7
2007	44,4	111	8+27=35	31,5
2008	45,4	118	8+28=36	30,5
2009	56,0	97	8+27=35	36,1

2010	52,4	122	10+39=49	40,2
2011	52,2	104	7+26=33	31,7
2012	51,2	108	8+27=35	32,4
2013	56	89	9+25+1=35	39,3
2014	74,8	80	4+26=30	37,5
2015	51	51	5+13=18	35,3
2016	65,1	76	20+27=47	62
2017	50	55	10+12=22	40
2018	73,8	65	7+19=26	40
2019	69	51	1+19=20	40
2020	66	81		
2021	62	64		
2022	49(+6døde)	56 (65)		

Vi skal også lige se på den store tabel og på de hingste som har bedækket flest hopper. Se side 169 i beretningen Elvis var absolut topscorer med 23 hopper og næst efter Stallone med 11.

	Bedækninger 2022			forbund	race	i alt
EJYH 2720	CÆSARION			0	0	0
JYH 2771	DALGAARDS STORM			3	3	3
JYH 2773	DYBDALS KONRAD			1	1	1
JYH 2770	ELVIS			23	23	23
EJYH 2706	HEDEN'S NOAH			2	2	2
JYH 2742	HEDEVANGS LURIFAX			0	0	0
EJYH 2632	HOLGER DANSKE			0	0	0
JYH 2741	LUDVIG			7	7	7
JYH 2743	MAGNUM			0	0	0
JYH 2772	MERCUR			2	2	2
EJYH 2712	MOESGAARD'S HANSI			2	2	2
EJYH 2730	MOSEGAARDENS BUSTER			5	5	5
JYH 2756	NULER			2	2	2
208333201800125	OLAF			0	0	0
208333201800156	RANGSTRUPGÅRDES HERO			0	0	0
JYH 2738	RANGSTRUPGÅRDES OMEGA			6	6	6
EJYH 2693	RASMUS			0	0	0
JYH 2769	SIXTEN SPARRE			2	2	2
JYH 2739	STALLONE			11	11	11
JYH 2764	THORUPS SPARTACUS			3	3	4
EJYH 2725	TJALFE			2	5	6

EJYH 2729	VALENTIN			0	0	0
EJYH 2715	VIRKELYST'S MORTEN			2	2	2
				73	76	78

Tager vi derimod tabellen med fødte føl i 2022 kan vi se at registreringsprocenten svinger mellem 0-100% hvor topscorer var Stallone, Rangstrupgårdes Omega og Hedevangs Lurifax med hver 8 hopper og registreringsprocenter på hhv. 75%, 75% og 87,5%

Gennemsnitlig registreringsprocent er 65,5% og der er indrapporteret 4 dødfødte, 1 kastning og 1 død hoppe ud over de levende føl. Bliv endelig ved at indberette alle hændelser, så hingstenes følprocent ikke er afhængige af om, der bliver indberettet eller ej.

Jeg har opsummeret de sidste godt 20 års bedækningstal, og de er skitseret her, den tendens skulle vi gerne have vendt. Bedækningstallet hænger ufravigeligt også sammen med antallet af avlere, som jeg har lavet en oversigt over her opgjort på antal avlere, der har registreret føl pågældende år. Denne kurve viser også med stor tydelighed, at vi skal forsøge at sprede avlen noget mere, der skal flere avlere på banen.

Dyrskuerne blev vendt i min forrige beretning, hvor vi jo atter klarede os fantastisk på tværs af racerne til fælleskonkurrencerne, men der var jo også andre fløjdyr på Landsskuet.

Fløj i 2 års hingstene blev Eros fra Jørgen Elkjær

Fløj i 3 års hingstene blev Sixten Sparre fra Gunnar Kristensen

Fløj i goldhopperne blev Thorups Zenia fra Hans Jørgen Knudsen

Fløj i vallakerne blev Malte fra Pia Iversen

På Landsskuet på vej over i stalden fra den store ring, hvor jeg havde set fælleskonkurrencen om bedste 3 årige hoppe, henvender der en tilskuer/udstillertil mig og siger: "Jeg er dybt imponeret over de jyske heste i Jylland. Er kvaliteten gennemgående bedre her end på de andre landsdelsskuer? I klarer jer altid godt til fælleskonkurrencerne, jeg er dybt imponeret!"

Hertil svarer jeg: Vi har selvfølgelig et større udvalg af heste at vælge imellem i Jylland, dvs vi er ikke nødsaget til at tage revl og krat med. Samtidig er der er vindermentalitet, tror jeg herovre, at vi deltager for at vinde eller i hvert fald at gøre vores det ypperste, men når det er sagt, så aksepterer vi også, når andre er bedre.

Det er jo aldrig en skam at tabe til en bedre modstander. Og så tror jeg, at vi i Den Jydske Hest er gode til at hjælpe hinanden og bakke hinanden op – selvfølgelig er vi konkurrenter på mønstringsbanen, men når oprangeringen er færdig, ja så er vi alle gode venner bagefter. Vi forsøger at involvere de nye udstillere/brugere så alle føler sig som en del af fællesskabet.

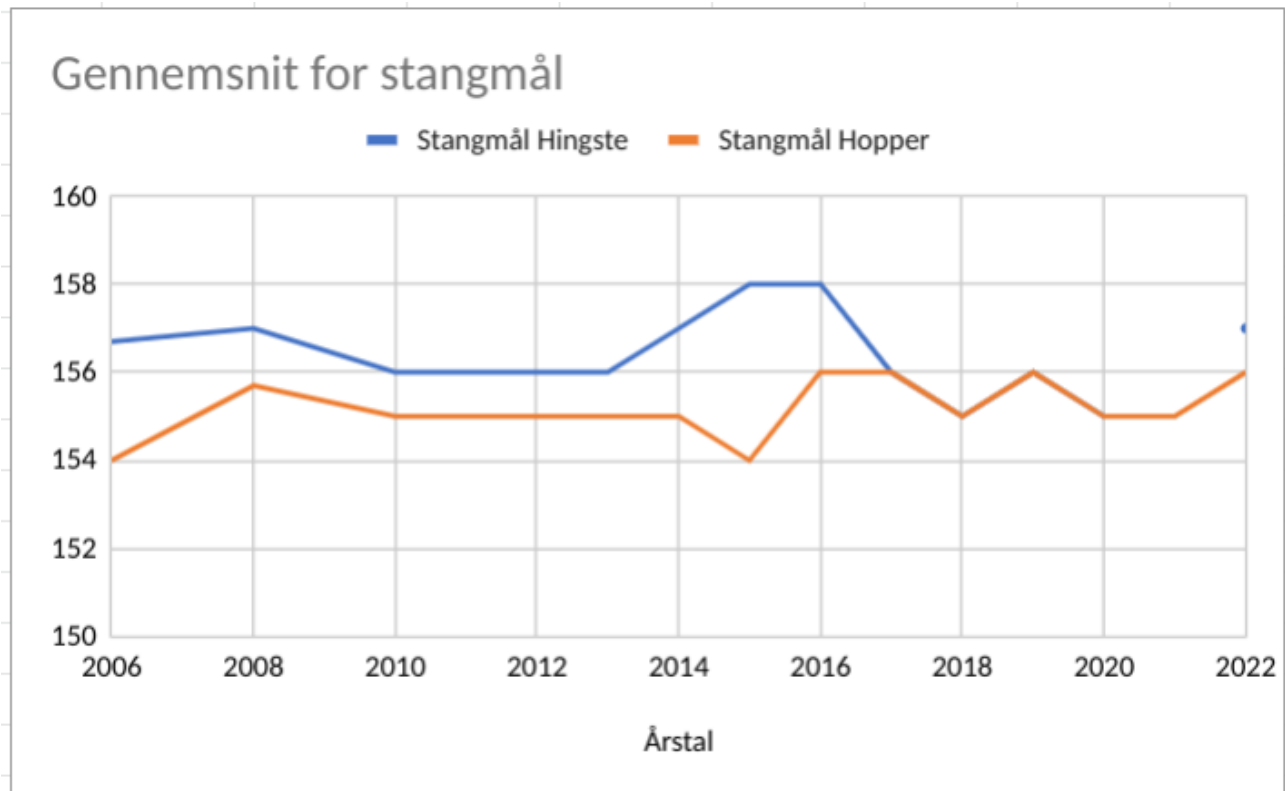
Herefter ønskede hun os tillykke med alle de fine heste og sagde at hun allerede glædede sig til at komme til næste år. Det er et dejligt skulderklap at få til Den Jydske Hest.

Derfor skal I da også lige have et billede af de to supermønstre fra Landsskuet hhv vinder af seniorer og juniorer. Jette og Kamilla med Hestens Værns mønstringsmedalje.

Vi var jo igen den størst udstillede race på Landsskuet, men også på de øvrige skuer var der en fin opbakning og på de lidt større skuer blev den jydske hest også vist i brug. Kig rundt i beretningen, hvor der er mange fantastiske billeder og beskrivelser. Jeg kan jo blot konstatere at avl og brug hænger meget sammen, vi er nødt til fortsat at stræbe efter at avle nogle individer, brugerne efterspørger, selvfølgelig uden at kaste jydens gode sind og temperament væk. Så fortsat skal der rettes fokus på lemmerne og bevægelsen.

Jeg har kigget lidt i de sidste 16 års kåringer for at undersøge om, vi faktisk arbejder i denne rigtige retning. Når jeg tænker tilbage, synes jeg, at lammesundheden og bevægelsen har rykket sig rigtig meget og en gang imellem, synes man ikke, at ændringen er så tydelig, når man ser på karaktererne. Karaktererne er jo visuelle og der er ingen tvivl om, at når bundlinjen højnes kvalitetsmæssigt, så strammes overlinjen også. Med dette vil jeg sige, at det som for 20 år siden gav et 8 tal måske i dag kun vil give et 7 tal. Det har i mange år været et avlsmål at få størrelsen lidt op, så først en skitse over, hvordan det er gået.

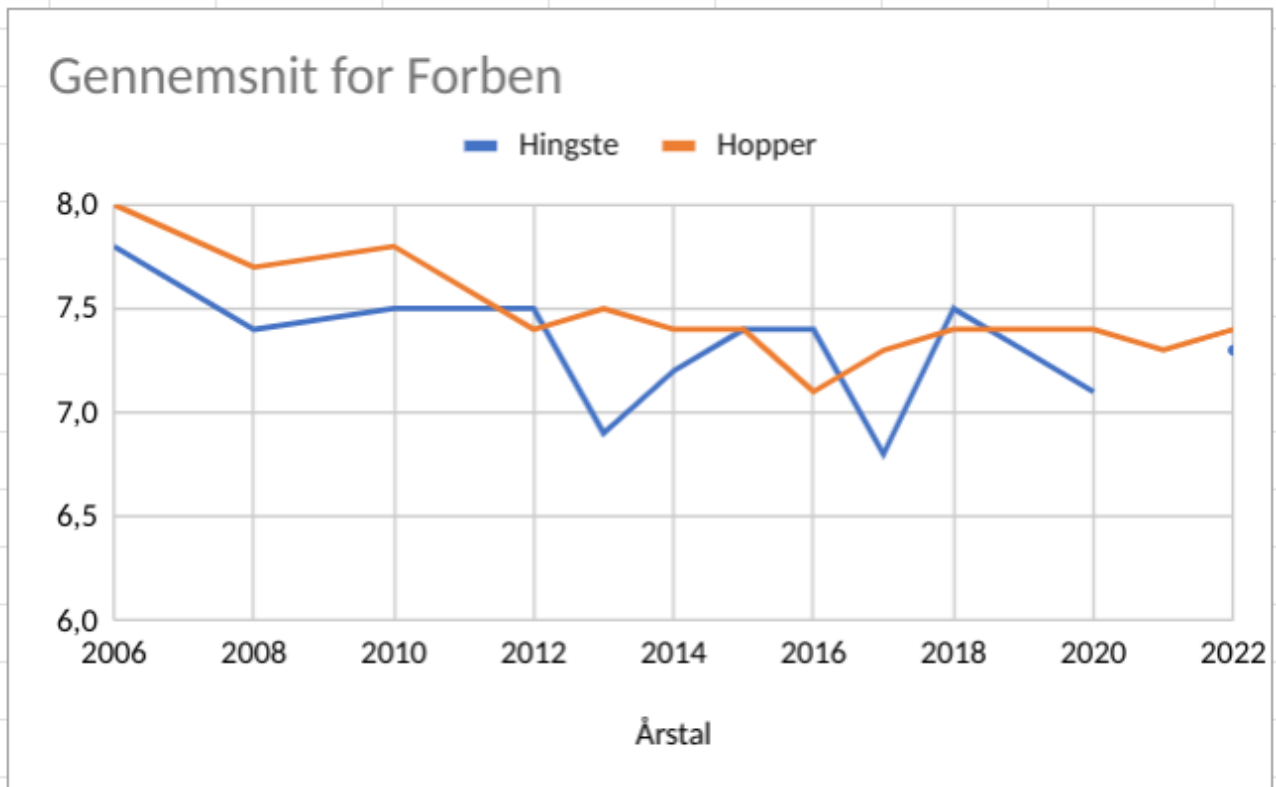
Størrelse gennem årene 2006-2022

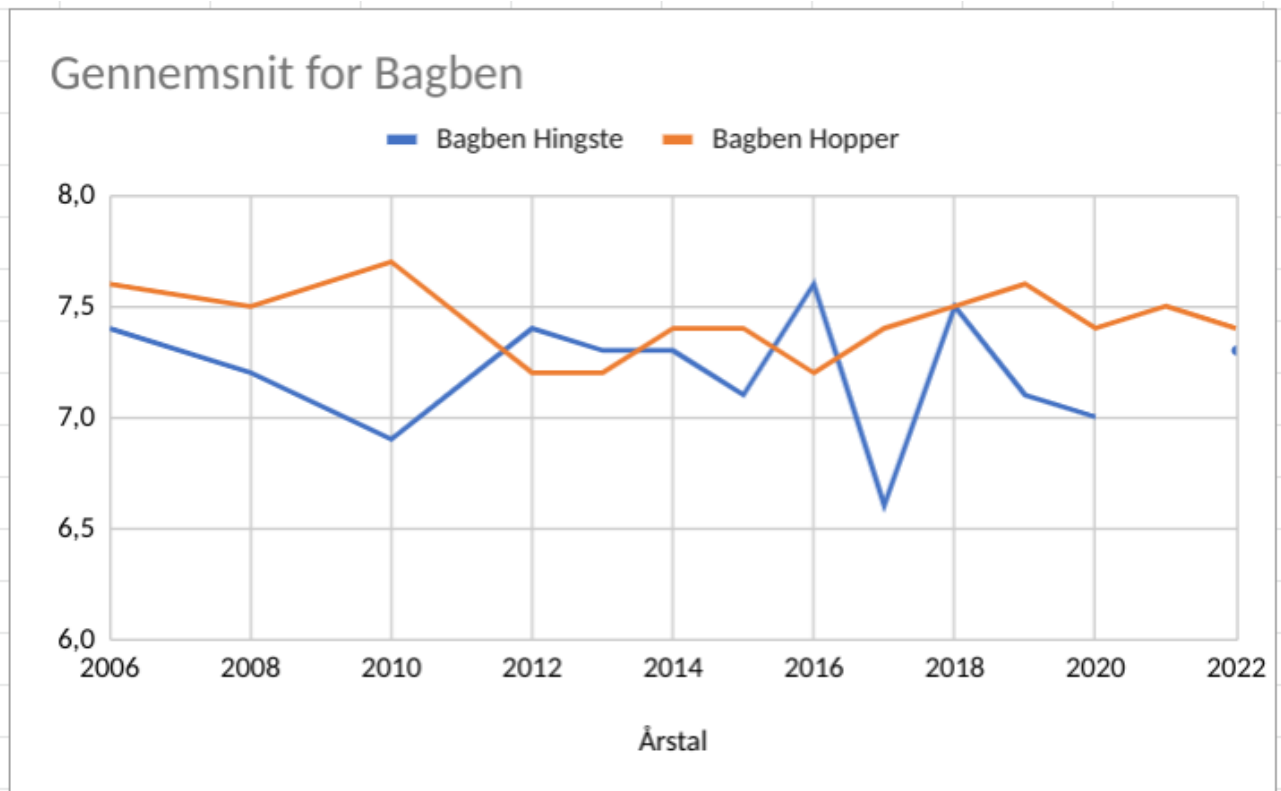
Hernæst har vi i avlsmålet bestræbt os på at få sundere lemmer og bedre benstillinger. Næste skitse synliggør udviklingen i kåringskaraktererne på hhv for og baglemmer.

Kåringskarakterer forlemmer

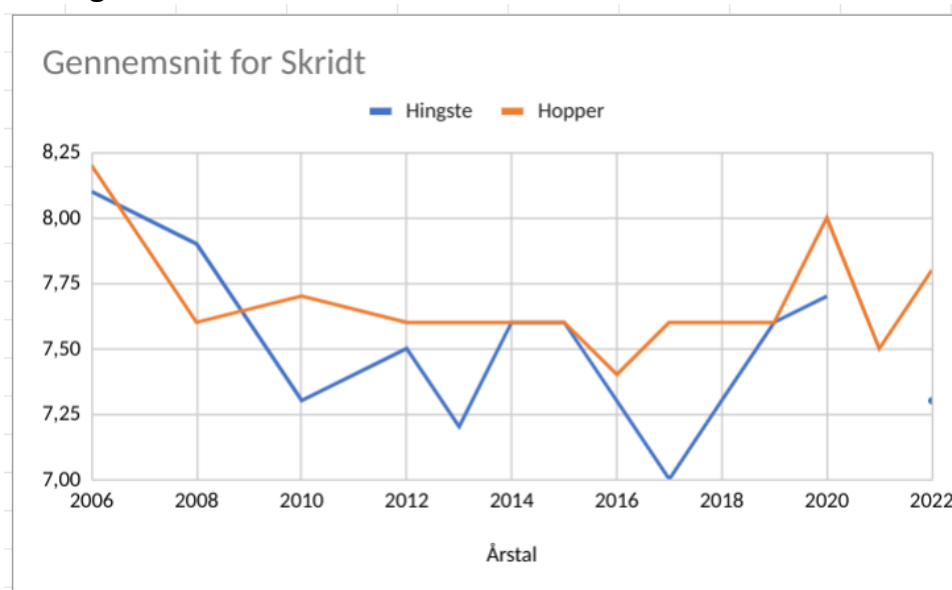

Kåringskarakterer baglemmer

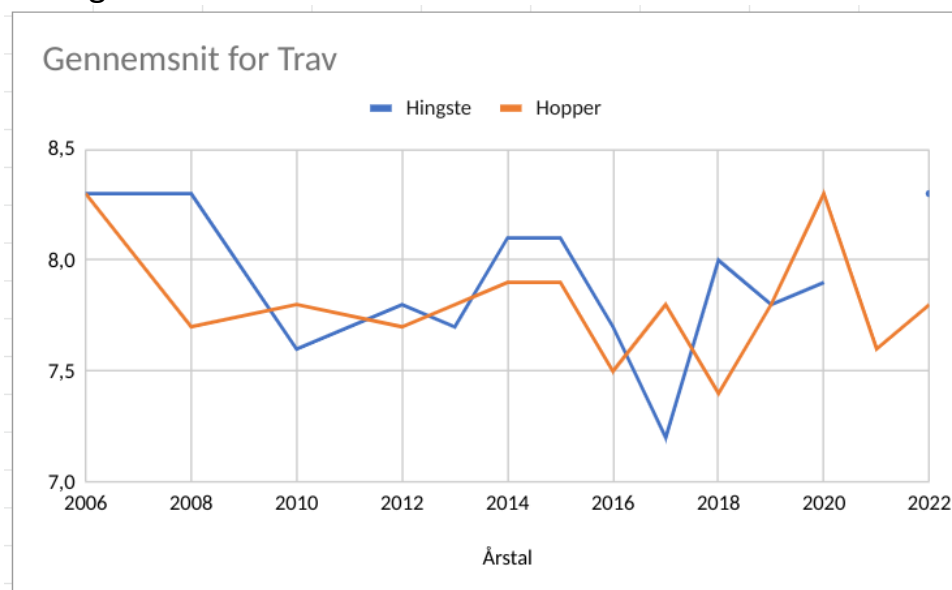

Og da en stigende medlemsskare/jydeavlere finder brugen af jyderne i højsædet har bevægelseskaraktererne også været et fokuspunkt

Bevægelseskarakterer i skridt

Bevægelseskarakterer i trav

Når man har set disse grafer konkluderer man nok, at der ikke er sket ret meget, gennemsnitsstørrelsen har stort set været uændret, det bliver svær at rykke størrelsen ret meget, når populationen ligger så tæt størrelsesmæssigt. Størrelsen er en faktisk ting og er uafhængig af visuel bedømmelse.

Helt anderledes forholder det sig med karaktererne, men med min tidligere påstand in mente, så er jeg overbevist om, at vi har flyttet os en karakter, kravene er simpelthen blevet større til topkarakteren, da bundlinjen er højnet. Jo større

spredning der er i en population jo større avlsmæssig fremgang kan man forvente – jo mindre spredning jo mindre avlsfremgang.

Vi har i bestyrelsen også vendt den linjære registrering, er der for mange krydser, hænger de afsatte krydser sammen med den givne karakter og beskrivelse – nej det gør den ikke altid. Hvad vægter vi når vi giver karakteren? Jeg er ikke i tvivl om, at afkrydsningen i skemaet er mere retvisende for eksteriør og bevægelse hos individet end beskrivelsen er. Når vi sætter krydserne tager vi stilling til en enkelt egenskab eks. Kort eller lang ryg - stærk eller vigende overlinje? Når vi efterfølgende laver beskrivelsen ser vi mere på helheden i dyret eller harmonien. Derfor har vi besluttet, at vi fremover vil tilstræbe at give karakter og lave beskrivelse samtidig med, vi krydser af i den linjære registrering. Som følge af ovenstående diskussion arbejder vi på at lave et program, hvor krydsernes placering er afgørende for karakteren. Det kan gøres på to måder.

Enten skal vi gå skemaet igennem og så for hver linjære registrering lave en vægtning om hvert kryds inden for den givne karakter skal vægtes ens. Det er et stort arbejde, så beslutningen blev, at nu har vi 11 års linjære registreringer til kåringer, de krydser og afgivne karakterer kommer til at være vægtning fremadrettet via computeren, dvs at når vi har sat krydserne, så spytter programmet selv karakteren ud. Jacob arbejder med computerprogrammet og han har sendt et første udkast til registreringen, som jeg vil demonstrere her: Programmet her er lavet ud fra de hingstekåringer, som der har været siden 2012 og klart sikkerheden i det vil jo være større, hvis man også inddrager hoppekåringerne (ting tager tid). Rent teknisk er det lavet udefra nogle beslutningstræer, der starter med den første karakter i en gruppe og så ud fra dette kryds vælger muligheder for de næste – det er meget teknisk og svært at forklare, så jeg vil ikke uddybe det mere. Ideelt set vil et individ få et 10 tal, hvis alle krydser er sat i optimum. Hernæst skal det så afgøres om benstilling skal vægte lige så meget som længden på koderne osv osv. Jeg tror ikke, at det endelige skema er færdigt endnu, men vi vil prøve at tage det i brug til hingstekåringen, så vi kan sammenholde de givne karakterer med karakteren givet af dommerne. Det bliver spændende og se om det er brugbart.

Linjær registreringsskemaer

Jeg tror det skal være slutningen på min avlsberetning for i år og blot slutte af med at sige: vi har tilmeldt 19 hingste til kåring, der bliver minimum 18 lydighedstest: 5 lange liner, 7 for slæde og 6 løfte ben. Af de 19 hingste er 10 af dem resultat af projektparringerne og i alt er der 13 forskellige fædre. Ud af fædre er de 8 projekthingste, de eneste der ikke har afkom med er Apollo (ingen hingsteføl i 2020) Thorups Arve (ingen hingsteafkom) Vejrhøjgårds Cæsar(1 afkom, men måler kun 145). Tusind tak til alle jer avlere for at støtte og bakke op om vores projekt og imponerende flot tilmelding til hingstekåringen. Det skal være hele avlsledelsen håb, at alle hingste, som bliver kåret vil blive anvendt til en 2-4 hopper, så vi fortsat kan bevare bredden i vores avl- helst som renstammet ægte jyder med de gode egenskaber, som vi alle nyder godt af. God vind i 2023.